

Šarlam Mišelam (*Charles Michel*)
Eiropadomes priekšsēdētājam
Urzulai fon der Leienai (*Ursula von der Leyen*)
Eiropas Komisijas priekšsēdētājai
Petram Fialam (*Petr Fiala*)
Čehijas Republikas Ministru prezidentam

Dārgie kolēģi,

Brutālā, neizprovocētā un nepamatotā Krievijas Federācijas militārā agresija pret Ukrainu liecina par autoritārisma uzplaukumu, kas neņem vērā un pat mēģina iznīcināt starptautiskos noteikumus balstīto kārtību. Šis satraucošais signāls atgādina par ne tik seno pagātņi, īpaši noziegumiem, ko Eiropā 20. gadsimtā pastrādājuši divi nežēlīgi totalitārie režīmi – nacisms un komunisms.

Pašreizējā Kremļa režīma ideoloģijas fons un saknes daudzos gadījumos atspoguļo mūsdienu Krievijas priekštečus: PSRS un Krievijas impēriju. Krievija nekad nav nosodījusi padomju noziegumus, un tās pašreizējā vadība publiski pieņem un pat dedzīgi atbalsta padomju mantojumu. Ir nepieciešams pastiprināt ES centienus cīnīties pret Krievijas mēģinājumiem pārrakstīt vēsturi un izmantot totalitārā režīma naratīvus Ukrainas kara kontekstā, pielietojot juridiskus, politiskus un izpratni veicinošus instrumentus. Bez precīza, patiesa un visaptveroša pagātnes novērtējuma mēs nevarēsim novērst turpmākus noziegumus mūsu kontinentā vai izmeklēt pašreizējos noziegumus Ukrainā.

Demokrātiskā pasaule ir stingri nosodījusi nacistu režīmu un saukusi pie atbildības tā līderus un vainīgos pastrādātajos noziegumos. Nacisma rūgtās mācības un režīma pastrādātie noziegumi ir kļuvuši par neatņemamu daļu no vēstures apguves materiāla mūsu izglītības sistēmās. Vienlaikus atmiņai un zināšanām par padomju noziegumiem vēl ir jāatrod sava īstā vieta eiropiešu apziņā.

Šobrīd vairāk nekā jebkad agrāk ir vajadzīga skaidra un tālredzīga vadība, lai visā ES popularizētu Eiropas piemiņas vēstījumus, rezultātā tiem kļūstot par visu dalībvalstu valsts izglītības programmu sastāvdaļu. ES ir labā pozīcijā, lai uzņemtos šo koordinējošo lomu, un tāds žests šajā brīdī būtu ļoti piemērots un svarīgs, ņemot vērā nepieredzēto Krievijas dezinformācijas izplatību, tostarp Eiropas vēstures jautājumos.

Pēdējo gadu laikā Eiropas mērogā ir sperti nozīmīgi soļi, izveidojot Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platformu. ES varētu sniegt platformai lielāku atbalstu, nodrošinot tai nepieciešamos politiskos un finanšu resursus. Paneiropas totalitārisma upuru piemiņas memoriāla izveide Briselē būtu ļoti nozīmīgs solis, lai nodrošinātu totalitāro režīmu, tostarp padomju režīma, noziegumu atceri mūsu centienos veicināt izpratni ar mērķi novērst līdzīgus noziegumus, apturēt tos Ukrainā un godināt upurus.

Mēs ļoti ceram uz jūsu personīgu iesaistīšanos un atbalstu šīm iniciatīvām, kuras varētu izskatīt ES Padomē.

Kaja Kallasa (*Kaja Kallas*),
Igaunijas Republikas
Ministru prezidente

Krišjānis Kariņš,
Latvijas Republikas
Ministru prezidents

Gitans Nausēda (*Gitans Nauseada*),
Lietuvas Republikas prezidents

Mateušs Moraveckis,
Polijas Republikas
Ministru prezidents

Klauss Johaniss (*Klaus Iohannis*),
Rumānijas prezidents